

Terveystarjottimelta tänään - terveyden edistämisen työvälineitä potilasohjaukseen

VeTe loppuseminaari 6.9.2011

Mari Hakkala, projektisuunnittelija **FM**
Mervi Siekkinen, projektisuunnittelija **TtM**

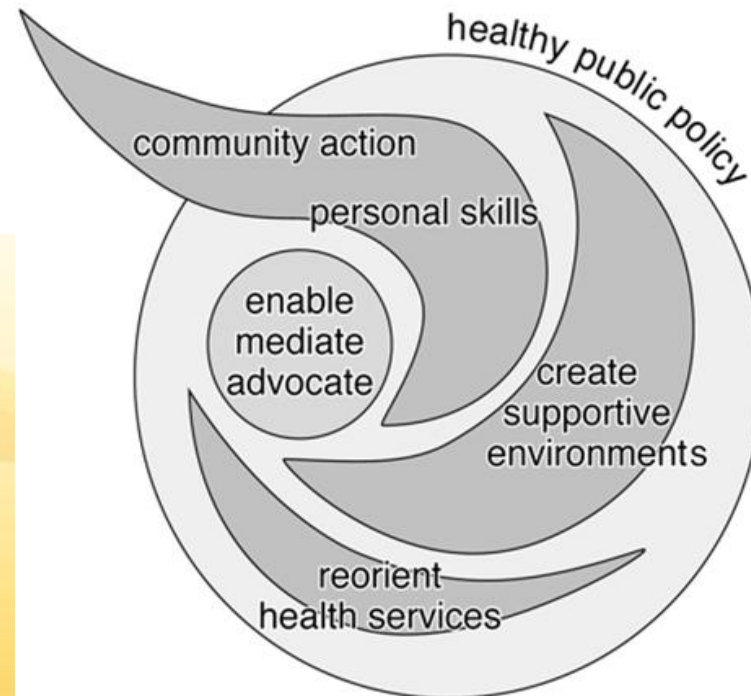
8.9.2011

Maailman terveysjärjestö WHO:n terveydenedistämisen keskeisiä periaatteita

- Köyhyyden, sosiaalisen ja taloudellisen eriarvoisuuden vähentäminen ja poistaminen + ihmisoikeudet
- Terveyttä edistävät ympäristöt/ekosysteemit
- Julkispolitiikan päätöksillä vaikutetaan terveyteen ja terveyden taustatekijöihin
- Yksilöiden ja yhteisöjen voimaantuminen – terveystiedot ja -taidot, terveyden lukutaito – edistävät terveyttä
- Riittävät ja oikein kohdennetut terveydenhuollon palvelut: perusterveydenhuolto korostaminen (Terveyttä kaikille), terveydenhuollon ammattilaisten koulutus, terveydenedistämisellä suuri rooli – edistävät terveyttä

Maailmankonferenssien julkilausumista suuntaa ja uusia käsitteitä...

- **Alma Ata 1987**
  - WHO:n jäsenvaltioiden sitoutuminen kansallisiin Terveyttä kaikille - ohjelmiin
  - Perusterveydenhuollon merkitystä painotettiin
- **Ottawa 1986**
  - Elintavoista elämäntyyleihin
  - Uusi kansanterveysajattelu = biomedisiina → sosio-ekologia
  - Terveyden edistämisen "oppi"
  - Hallinnon ja politiikan sektoreiden yhteistyö
  - Yhteisöjen merkitys

Julkilausumat, jatkuu...

- **Adelaide 1988**
  - Yhteiskuntapolitiikkaa, määriteltiin terveyden edistämiseksi tiettyjä avainalueita (naisten terveys, ravitsemus, tupakka ja alkoholi, tukea-antavat ympäristöt)
- **Sundsvall 1991**
  - Terveyttä edistävät ympäristöt ja ekologiset kysymykset, sosiaalinen terveys, köyhyys ja eriarvoisuus terveyden uhkana koko maailman tasolla
- **Jakarta 1997**
  - Sosiaalinen vastuu ja terveyden suojeleminen, nostettiin esiin yhteisöt ja yksityissektori ja niiden yhteistyön vaikutus terveyteen ja terveyden edellytyksiin
- **Mexico 2000**
  - Terveystasa-arvo, eriarvoisuuden vähentäminen, terveyttä tukevat rakenteet eri tasoilla, näyttöön perustuva terveyden edistäminen, terveyden edistämiseen päästään poliittisilla taidoilla ja toimilla

Jatkuu...

- **Bangkok 2005**
  - Kumppanuuksilla ja yhteistyöllä (yritysten yhteiskuntavastuu) luodaan kestävää toimintaa, terveyden taustatekijöihin vaikuttaminen investointina terveyteen, terveyden edistämispolitiikan + terveyden edistämiskäytäntöjen ja terveyden lukutaidon rakentaminen, yhteiskuntapolitiikka terveyden suojelemiseksi ja terveyden tasa-arvon takaamiseksi
- **Nairobi 2009**
  - Paljolti samoja teemoja kuin aikaisemmissakin 6 konferenssissa, mutta “modernisti” ilmaistuna: terveyssektorin johtajuuden ja työvoiman vahvistaminen, terveyden edistämisen valtavirtaistaminen, yhteisöjen ja yksilöiden voimaantuminen, osallistumisen kasvattaminen + *tiedon rakentaminen ja soveltaminen.*
- **Tulossa: 8th Global Conference on Health Promotion June 10-14, 2013 (Helsinki, Finland)**
  - Terveyttä kaikille –ohjelmien täytäntöönpano, konkreettisia toimia vaaditaan muiltakin kuin terveyssektorilta, hyvien käytäntöjen jakaminen ja esitleminen, erityisesti Suomen kehittämää käsitettä Terveys kaikissa politiikoissa pohditaan eri puolilta.

Yhteenvetona...

- Sukupolven aikana terveyden edistämiskeskustelu näyttää siirtyneen paikalliselta, yksilön riskitekijöitä ja lääketieteen keinoja korostavalta tasolta monitoimijaiselle, globaalille yhteisöjen tasolle: politiikkaan, direktiiveihin, talouteen ja ohjelmiin
- Samalla on kehitetty paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä järjestelmiä ja terveydenhuollon organisaatioita terveyttä edistäviksi:
  - Laatuajattelu ja näyttöön perustuvat terveydenedistämisen interventiot
  - Terveyden edistämisen tiedot, taidot, koulutus ja johtaminen kuuluvat ”terveyden edistämisoppiin”
  - Inhimillisiä ja taloudellisia voimavaroja on osoitettava nimenomaan terveyden edistämiseen, muuten ala ei kehity
  - Asiakkaille ja potilaille annettava tieto ja terveyden edistämisen taitojen opastus kuuluvat terveydenhuollon ammatilliseen asiakastyöhön, toiminnan suunnitteluun ja johtamiseen
  - Kumppanuudet – julkinen/yksityinen, eri sektorit ja elämän areenat ovat tärkeässä roolissa väestön terveyden edistämisessä.

Taustaa terveystarjottimelle

- Terveyden edistämisen kehittäminen hoitotyössä kansallisesti
  - Terveys 2015 –kansanterveysohjelma STM 2001
  - ”Terveyden edistämisen laatusuositus” –julkaisu STM 2006
  - Kansanterveyslaki (2005/928, 1§)
  - ” Terveyden edistämisen mahdollisuudet –vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus” -julkaisu STM 2008
  - Kaste –ohjelma 2008 – 2011 ja Hoitotyön toimintaohjelma 2009 – 2011
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin strategia vuosille 2007–2015
  - ”Lisäämme väestön terveyttä, elinvuosia ja sosiaalista hyvinvointia.”
- Varsinais-Suomen kuntien sosiaali- ja terveystalouden johtajien käyttämiä ja tuntemia ohjelmia ja tietoja kartoittava sähköinen kysely joulukuussa 2009

...jatkuu

- Täydennyskoulutuksen tai henkilöstökoulutuksen tavoitteena on tuottavuuden ja kannattavuuden lisääminen ja henkilöstön motivoiminen, mutta myös organisaation toiminnan edistäminen (STM 2002)
- **Hoitotyön johtamisen yksi ydintehtävistä on muun muassa varmistaa, että henkilöstöllä on osaamista perustehtävän laadukkaaseen toteuttamiseen (STM 2009)**
- Organisaation tarpeet keskittyvät laadukkaaseen hoidon tarjoamiseen ja kustannustehokkaaseen tapaan tuottaa palveluja
- Yksilön tarpeet keskittyvät ammattitaidon kehittämiseen ja henkilökohtaiseen kasvuun
- **Lisää tietoa, taitoja ja positiivista asennetta**
- Lisää teorian tiedon ja käytännön taitojen välistä yhteyttä

Tavoitteet

- VeTeTH –hankkeen suunnitelmassa todetut toimenpiteet
  - Kehitetään ja toteutetaan terveyden edistämisen koulutusta (Toimenpide 7)
  - Kootaan ja välitetään alueen väestön hyvinvointitietoja ja terveyden edistämisen hyviä käytäntöjä yhteisten toimintatapojen vahvistamiseksi (Toimenpide 4)
- Tavoitteena on lisätä hoitohenkilökunnan tietoja ja valmiuksia terveyden edistämiseen liittyvässä potilasohjauksessa
- Pyrkimys oli myös tehdä tunnetuiksi erilaisia tiedon lähteitä ja tapoja käyttää tietoa terveydenedistämisen suunnittelussa ja johtamisessa
- Lähtökohtana on potilaan voimavaraistumisen tukeminen ja ohjaaminen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta paremman valinnan tekemisessä ja terveellisiin elintapoihin

Koulutuksen pohjana

- Terveyden edistämisen puheeksi ottamisen hyvät käytännöt
  - tupakointi, alkoholin riskikäyttö, osteoporoosi, stressi, tyypin 2 diabeteksen ehkäisy, seksuaalisuus, vajaaravitsemuksen tunnistaminen ja tehostettu ravitsemushoito
- Terveys- ja hyvinvointitiedon lähteet
- Varsinaissuomalaisien ja satakuntalaisten terveysprofiilit/ hyvinvointitiedot
- Luennot TYKSin kantasairaalassa - Yhteydet VSSHP:n ja SATSHP:n sairaaloihin
- Asiantuntijaluennoitsijat

■ Koulutustyöryhmä

•	Pirjo Aho	koulutuspäällikkö	SATSHP
•	Pia Ahonen	koulutuspäällikkö, terveysalan tuloalue	Turun AMK
•	Piia Astila-Ketonen	VeTeTH –hanke projektisuunnittelija	SATSHP
•	Mari Hakkala	VeTeTH –hanke projektisuunnittelija	Turku
•	Minna Pohjola	VeTeTH –hanke projektipäällikkö	VSSHP
•	Marita Päivärinne	VeTeTH –hanke projektisuunnittelija	Salo
•	Sirpa Saarni	koulutussuunnittelija	VSSHP
•	Mervi Siekkinen	VeTeTH projektisuunnittelija	VSSHP
•	Taina Soini	hallintoylihoitaja Turun sote	Turku
•	Minna Ylönen	ylihoitaja Turun sote	Turku

Terveystarjotin -koulutusmalli

Syksy 2010

4 x A ja B iltapäivän koulutuspakettia

1 kokopäivän koulutus (A+B)

TERVEYSTARJOTTIMELTA TYÖVÄLINEITÄ POTILASOHJAUKSEEN

A	B	A+B	
21.9., 7.10., 14.10., 17.11.	28.9., 21.10., 11.11., 23.11.	15.9.	
12.00 – 12.45 tupakoimattomuuden edistäminen 12.45 – 13.30 alkoholin riskikäytön puheeksi ottaminen -tauko 14.00 – 14.45 stressin hallinta 14.45 – 15.30 osteoporoosin ehkäisy	12.00 – 12.45 seksuaalisuuden puheeksi ottaminen 12.45 – 13.30 tiedon lähteillä -tauko 14.00 – 14.45 tyypin 2 diabeteksen ehkäisy 14.45 – 15.30 varsinaissuomalaisten terveys	8.15 päivän avaus 8.30-9.15 tupakoimattomuuden edistäminen 9.15-10.00 alkoholin riskikäytön puheeksi ottaminen -tauko 10.15-11.00 stressin hallinta 11.00-11.45 osteoporoosin ehkäisy -ruokatauko 12.15-13.00 varsinaissuomalaisten terveys 13.00-13.45 tyypin 2 diabeteksen ehkäisy -tauko 14.00-14.45 tiedon lähteillä 14.45-15.30 seksuaalisuuden puheeksi ottaminen	
2010	SYYS	LOKA	
vk 1		MARRAS	
vk 2	15.9. koulutus: A+B klo: 8.15 - 15.45 paikka: Uusikaupunki, Ammattiopisto Novida, Viikkaistenkatu 1	14.10. koulutus: A klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS, T-sair. auditorio	11.11. koulutus: B klo: 12.00 - 15.30 paikka: Salo, AMK Yhäistentie 2
vk 3	21.9. koulutus: A klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS, sh-rak. auditorio -yhteydet aluesairaaloihin	21.10. koulutus: B klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS, T-sair. auditorio	17.11. koulutus: A klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS, sh-rak. auditorio -yhteydet aluesairaaloihin
vk 4	28.9. koulutus: B klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS, sh-rak. auditorio -yhteydet aluesairaaloihin		23.11. koulutus: B klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS, sh-rak. auditorio -yhteydet aluesairaaloihin

TERVEYSTARJOTTIMELTA voit valita Sinulle sopivan koulutusajankohdan ja -paikan A ja/tai B -koulutuksesta. Voit myös käydä kuuntelemassa koulutusta vain yhdestä aiheesta. Koulutukset ovat osa VSSHP:n alueellista koulutusta ja niihin on vapaa pääsy. Ilmoittautuminen: <http://www.vsshp.fi/koulutus> -Ilmoittautuminen yhteystiedot: Mervi Siekkinen, VeTeH projektisuunnittelija mervi.siekkinen@tyks.fi 050-4381853

Kevät 2011

3 x A ja B iltapäivän koulutuspakettia

TERVEYSTARJOTTIMELTA TYÖVÄLINEITÄ POTILASOHJAUKSEEN

A-tarjotin	B-tarjotin	v. 2011	
12.00 – 12.45 Terveys- ja hyvinvointitiedon lähteillä suunnittelija Mervi Siekkinen 12.45 – 13.30 Seksuaalisuuden puheeksi ottaminen seksuaalipedagogi Katriona Bildjuschkin -tauko 14.00 – 14.45 Tyypin 2 diabeteksen ehkäisy diabeteshoitaja Marjo Grönfors 14.45 – 15.30 Vajaaaravitsemuksen tunnistaminen ja tehostettu ravitsemushoito ravitsemusterapeutit Mari Salminen ja Leena Simola	12.00 – 12.45 Tupakoimattomuuden edistäminen tupakastavieroitushoitaja Päivi Grönroos 12.45 – 13.30 Alkoholin riskikäytön puheeksi ottaminen päihdesairaanhoitaja Ilkka Helamo -tauko 14.00 – 14.45 Osteoporoosin ehkäisy erikoissääkäri Eeva Kari 14.45 – 15.30 Varsinaissuomalaisten terveys suunnittelija Mari Hakkala	v. 2011 ti 15.3. ma 11.4. ti 3.5.	
		v. 2011 ti 5.4. ti 12.4. ke 18.5.	
2011	Maaliskuu	Huhtikuu	
	15.3. koulutus: A klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS T-sair. 2. krs auditorio	5.4. koulutus: B klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS T-sair. 2. krs auditorio	3.5. koulutus: A klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS U-sair. naistent. 12 krs. luentosali –videoyhteydet VSSHP ja SatSHP
		11.4. koulutus: A klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS A-sair. sisät. 2. krs. luentosali –videoyhteydet VSSHP	18.5. koulutus: B klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS U-sair. naistent. 12 krs. luentosali –videoyhteydet VSSHP
		12.4. koulutus: B klo: 12.00 - 15.30 paikka: Turku TYKS A-sair. sisät. 2. krs. luentosali –videoyhteydet VSSHP ja SatSHP	

TERVEYSTARJOTTIMELTA voit valita Sinulle sopivan koulutusajankohdan ja -paikan A ja/tai B -koulutuksesta. Voit myös käydä kuuntelemassa koulutusta vain yhdestä aiheesta. Koulutukset ovat osa VSSHP:n alueellista koulutusta ja niihin on vapaa pääsy. Ilmoittautuminen: <http://www.vsshp.fi/koulutus> yhteystiedot: Mervi Siekkinen, VeTeH projektisuunnittelija mervi.siekkinen@tyks.fi 050-4381853

Koulutuksen tukena

-Puheeksi ottamisen videot Youtubessa

youtube puheeksi ottaminen

Noin 15 700 tulosta (0,10 sekuntia)

- Kaikki
- Kuvahaku
- Videot
- Lisää

Turku
Muuta sijaintia

kaikkialta
internetistä
suomenkielisiltä
sivuilta
sivuilta maasta Suomi
äännetyt
vieraskieliset sivut

YouTube - Painonhallinnan puheeksi ottaminen

5 minuuttia - 25. tammikuu 2011 - Lataaja: m...
Lyhytelokuva painonhallinnan **puheeksi otta**
ammattikorkeakoulun opiskelijatyönä yhteist...
www.youtube.com/watch?v=q11HR2x-bvg

YouTube - Alkoholinkäytön puheeksi ottaminen

5 minuuttia - 25. tammikuu 2011 - Lataaja: mevikko
Lyhytelokuva alkoholinkäytön **puheeksi ottamisesta**. Video on toteutettu Turun
ammattikorkeakoulun opiskelijatyönä yhteistyössä ...
www.youtube.com/watch?v=hmecB_Fxu9U

YouTube - Tupakoinnin puheeksi ottaminen

5 minuuttia - 25. tammikuu 2011 - Lataaja: mevikko
Lyhytelokuva tupakoinnin **puheeksi ottamisesta**. Video on toteutettu Turun
ammattikorkeakoulun opiskelijatyönä yhteistyössä TYKSin ...
www.youtube.com/watch?v=Or7r8hPyHRk

-Terveysnurkka
esitemalli

Vetovoimainen ja terveyttä
edistävä terveydenhuolto

Ei kukka mittä elintapoi puheeks ottais?

TIETOA TERVEYDEN TUEKSI

Tupakoinnin lopettaminen

<http://www.hengitysliitto.fi/opastilaus/>
<http://www.stumppi.fi/portal/stumppi/tietoa/esitteet/>

Painonhallinta

<http://www.kki.likes.fi/pages/content/Show.aspx?id=30>
<http://www.ravitsemusterapeuttienyhdistys.fi/verkkokauppa.php>

Alkoholin riskikäytön ehkäisy

<http://www.hel.fi/hki/sosv/fi/ety/Toiminta/Aineistot/Juomanlaskijan%20opas>
<http://www.info.fi/tiedot.aspx?Tieto=1641830>

Tyypin 2 diabeteksen ehkäisy

<http://www.diabetes.fi/d-kauppa/painototteet>

Osteoporoosin ehkäisy

http://www.osteoporoosiliitto.fi/sivu.php?artikkeli_id=15

Arviointi

▪ **Syksy 2010**

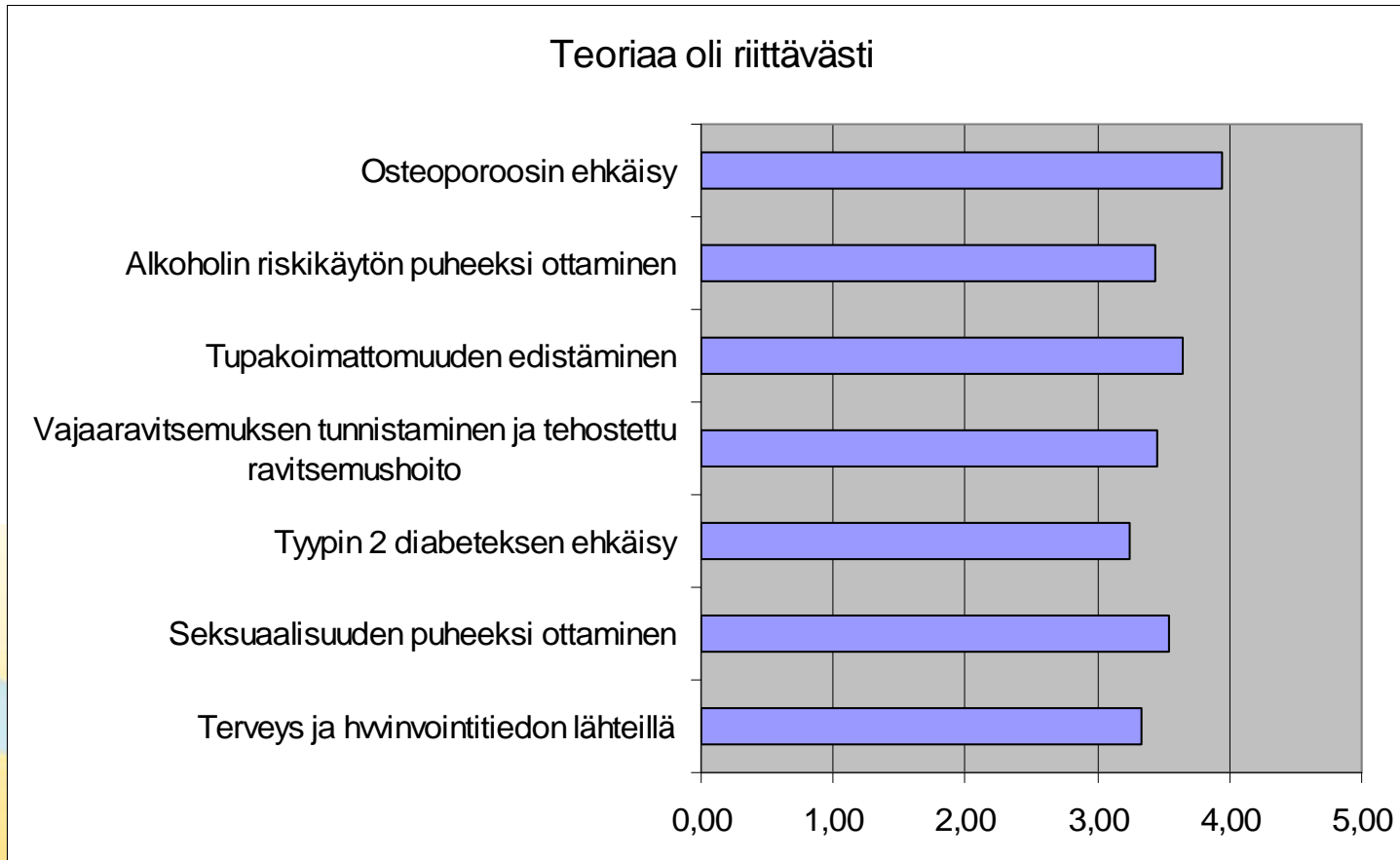
- N = ka 30 / koulutus (VSSHP/SATSHP) vastausprosentti 47,5 %
- Sairaanhoidopiirien omat yleiset arviointilomakkeet (HPH2011 poster)

▪ **Kevät 2011**

- VSSHP/SATSHP: N = ka 20/20 koulutus, vastausprosentti 26 %/ 69,5 %
- Terveystarjotin -koulutuksen arviointilomake
  - Arvioinnin tavoitteena
    - Arvioida Terveystarjotin -koulutuksen toteutumista ja puheeksi ottamisen valmiuksien (tiedot, taidot, asenteet) vahvistumista
    - Tukea terveyden ja hyvinvoinnin osaamisen (kehittäminen ja ylläpitäminen) johtamisen päätöksentekoa
  - Kehittämistyö yhteistyössä Turun yliopiston hoitotieteen laitoksen maisteriopiskelija Sandra Puhakaisen kanssa

Arviointi Kevät 2011 koulutuksista

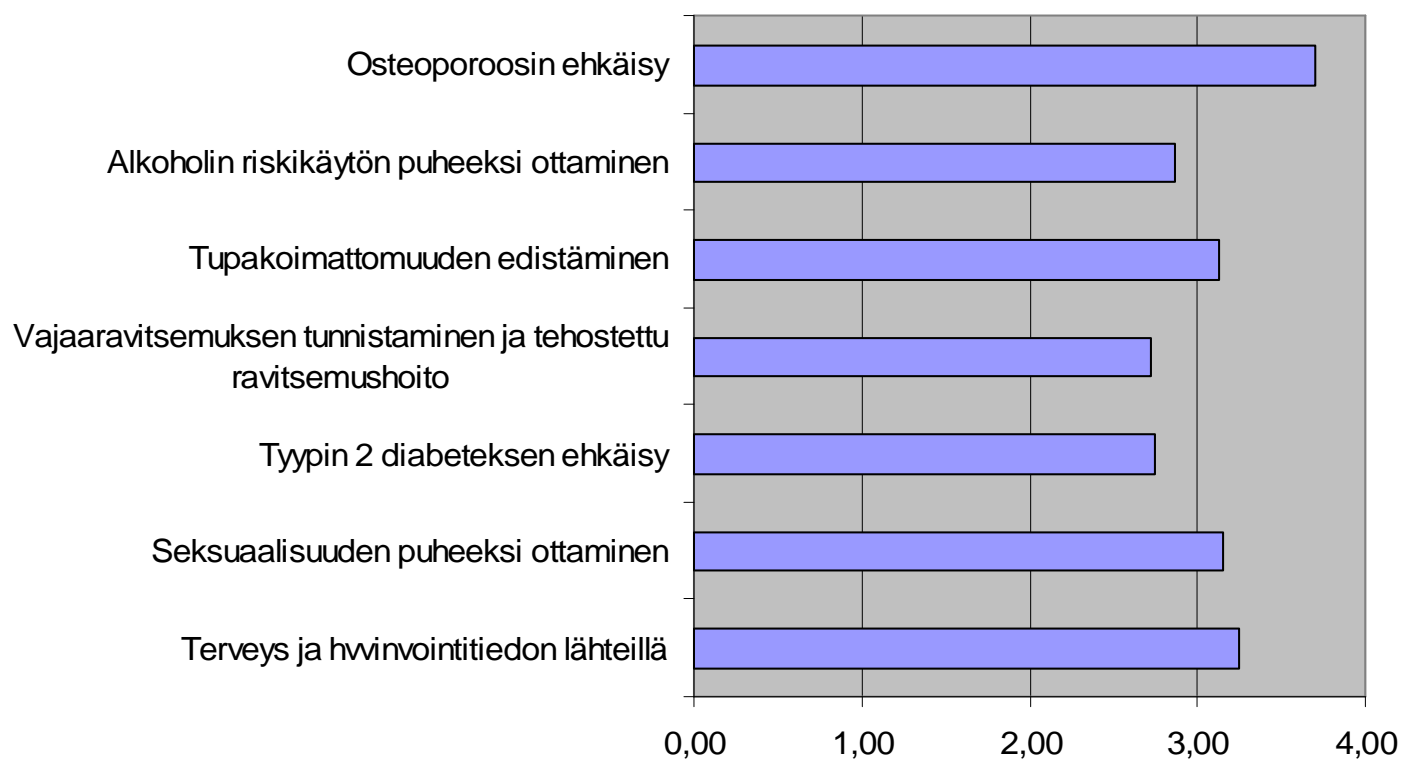
Teoriaa oli riittävästi

4 täysin samaa mieltä
 3 lähes samaa mieltä
 2 lähes eri mieltä
 1 täysin eri mieltä

...jatkuu

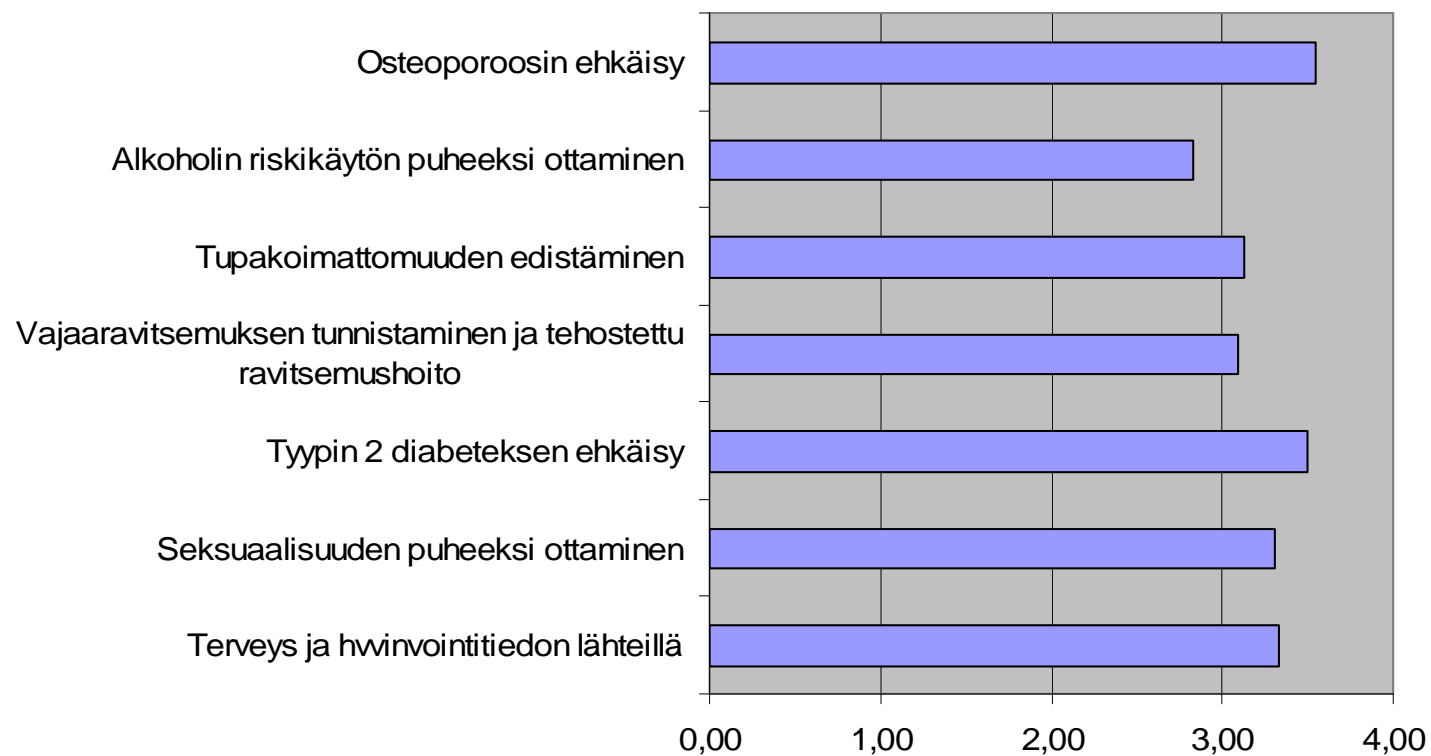
Tutkimuksista kerrottiin riittävästi

4 täysin samaa mieltä
 3 lähes samaa mieltä
 2 lähes eri mieltä
 1 täysin eri mieltä

...jatkuu

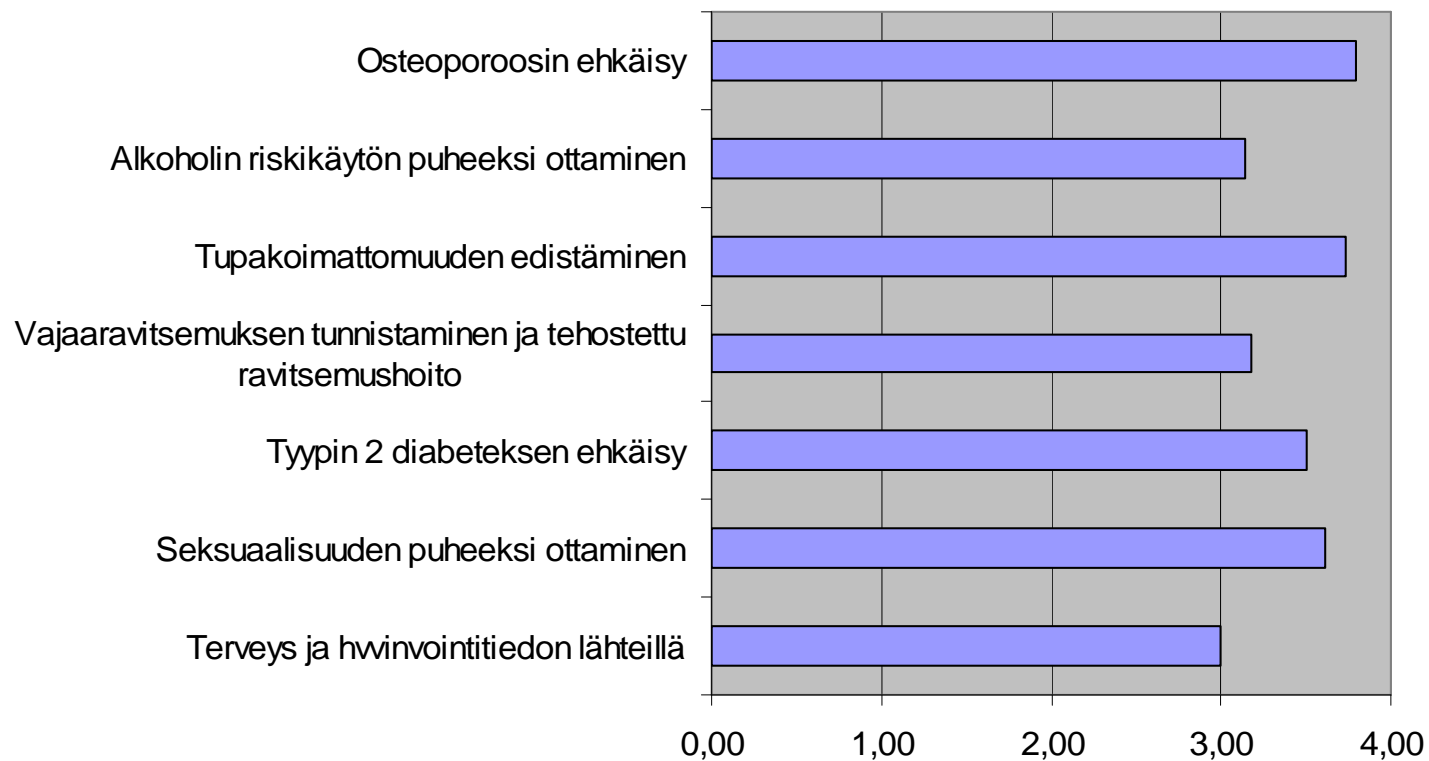
Esimerkkejä oli riittävästi

4 täysin samaa mieltä
 3 lähes samaa mieltä
 2 lähes eri mieltä
 1 täysin eri mieltä

...jatkuu

Puheeksi ottaminen tuli selkeästi esiin

4 täysin samaa mieltä
 3 lähes samaa mieltä
 2 lähes eri mieltä
 1 täysin eri mieltä

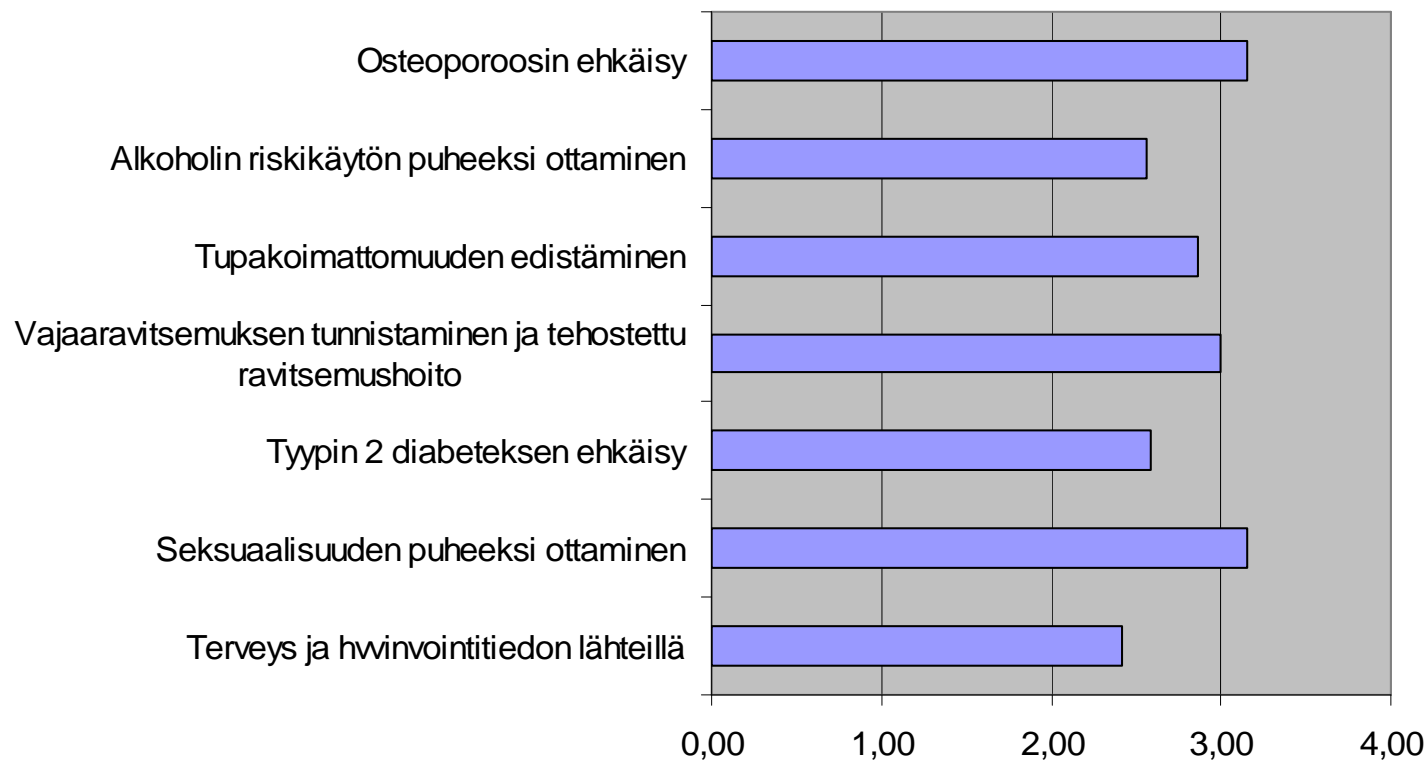
...jatkuu

4 täysin samaa mieltä
3 lähes samaa mieltä
2 lähes eri mieltä
1 täysin eri mieltä

...jatkuu

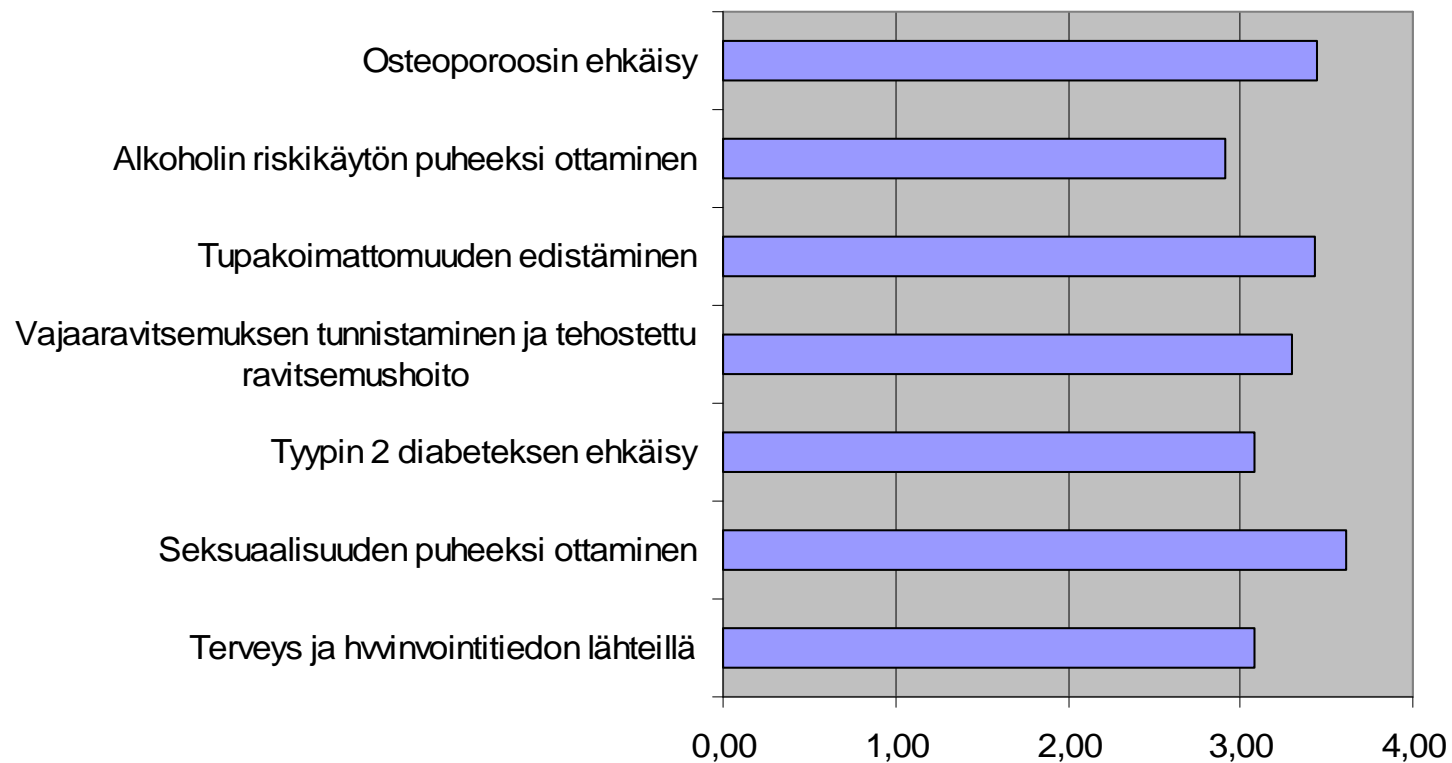
Luento muutti käsityksiäni aikaisemmasta

4 täysin samaa mieltä
3 lähes samaa mieltä
2 lähes eri mieltä
1 täysin eri mieltä

...jatkuu

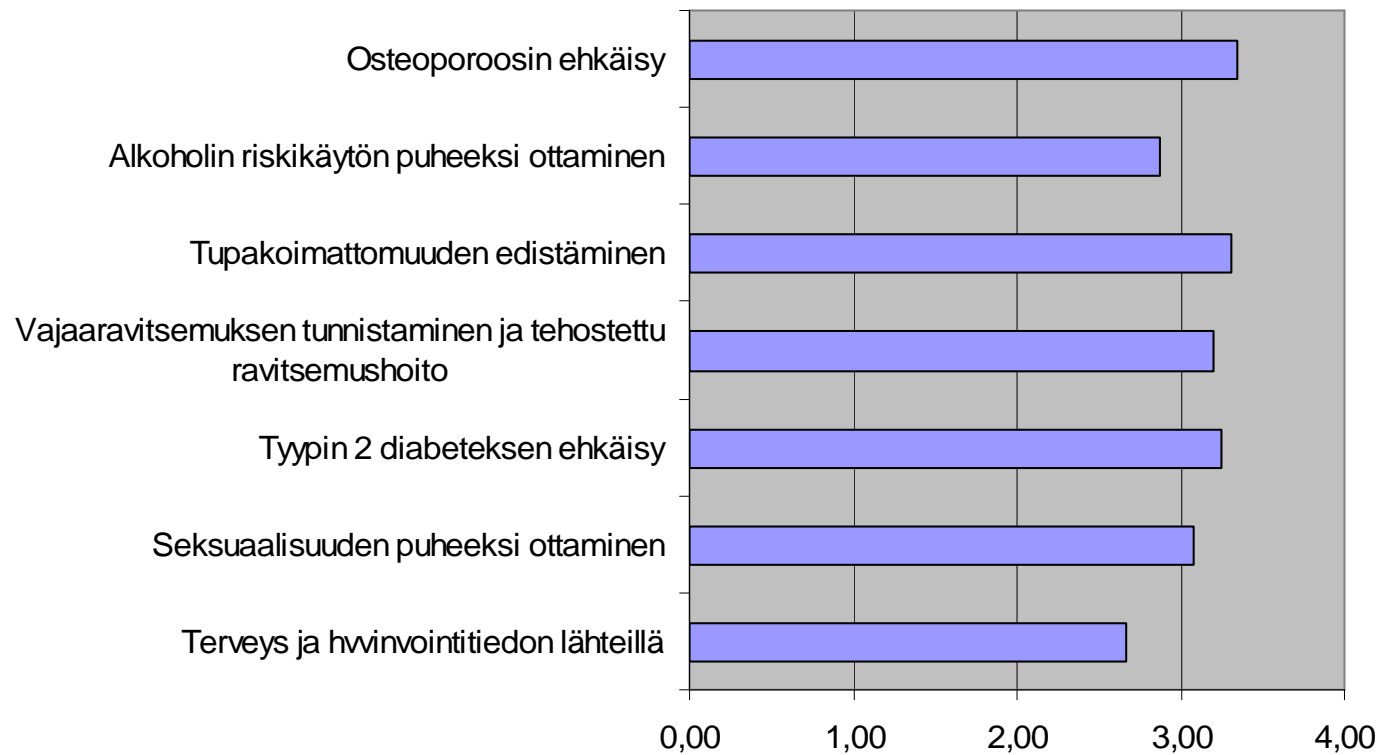
Luento lisäsi tietojani puheeksi ottamisesta

4 täysin samaa mieltä
3 lähes samaa mieltä
2 lähes eri mieltä
1 täysin eri mieltä

...jatkuu

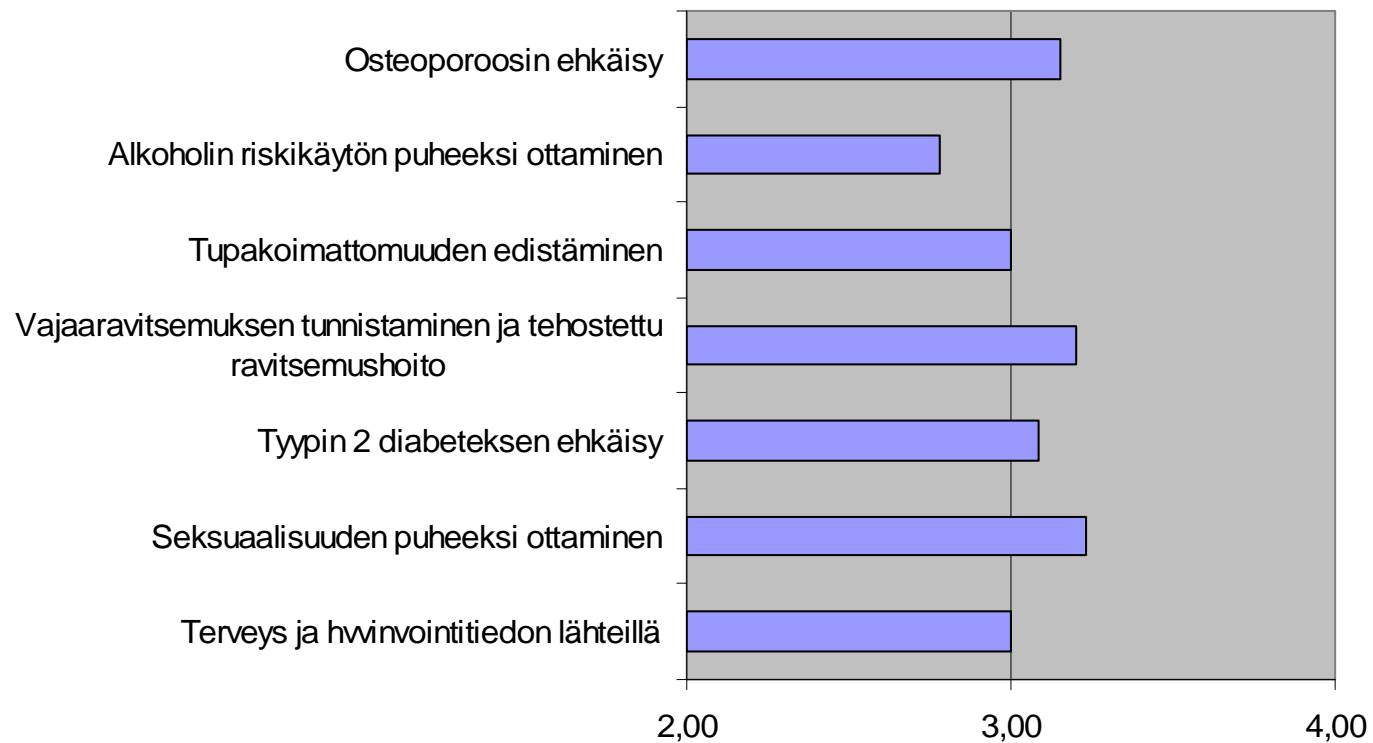
Osaan ottaa puheeksi luennon perusteella

4 täysin samaa mieltä
3 lähes samaa mieltä
2 lähes eri mieltä
1 täysin eri mieltä

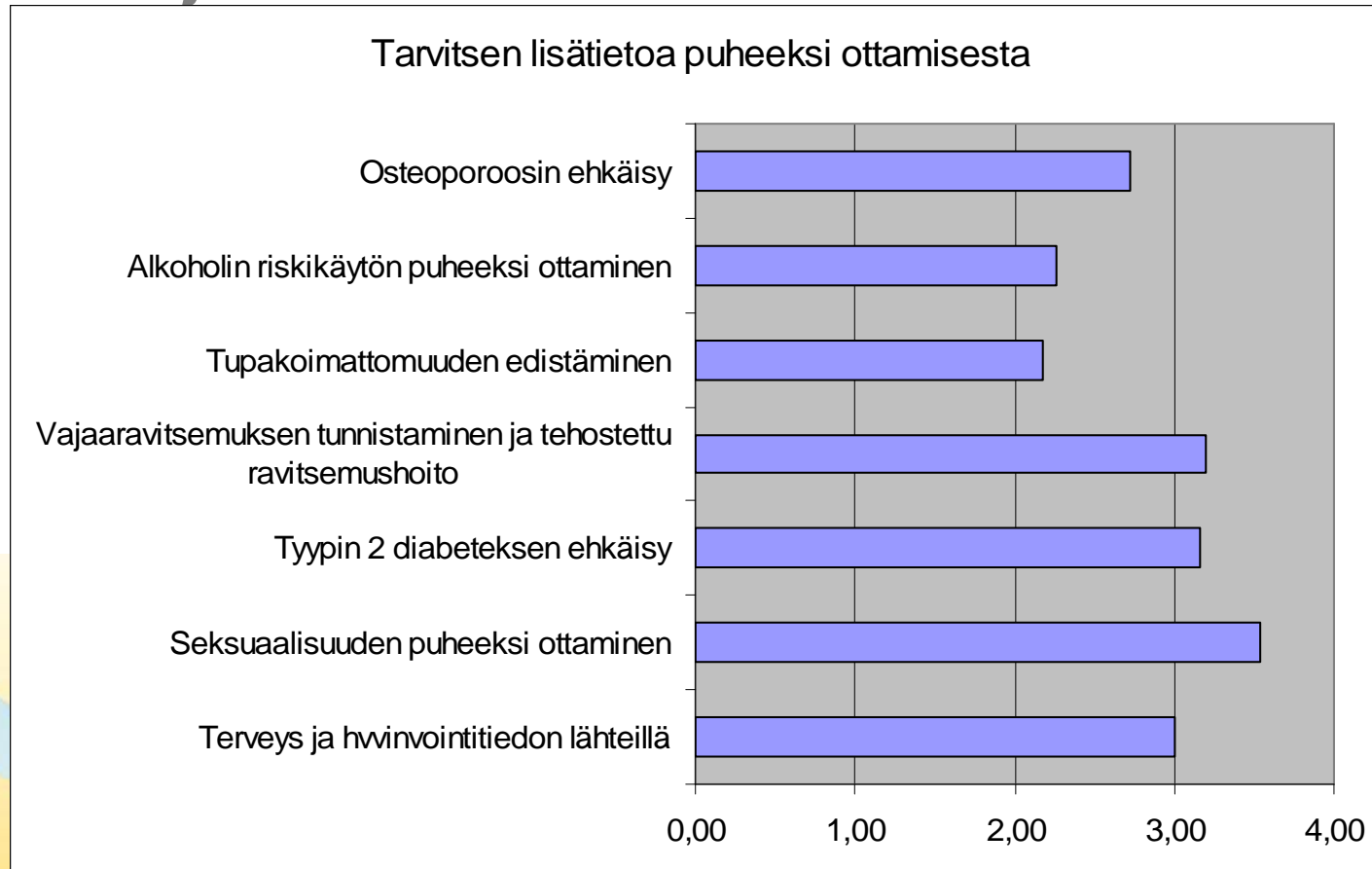
...jatkuu

Aion muuttaa toimintakäytäntöjäni puheeksi ottamisessa

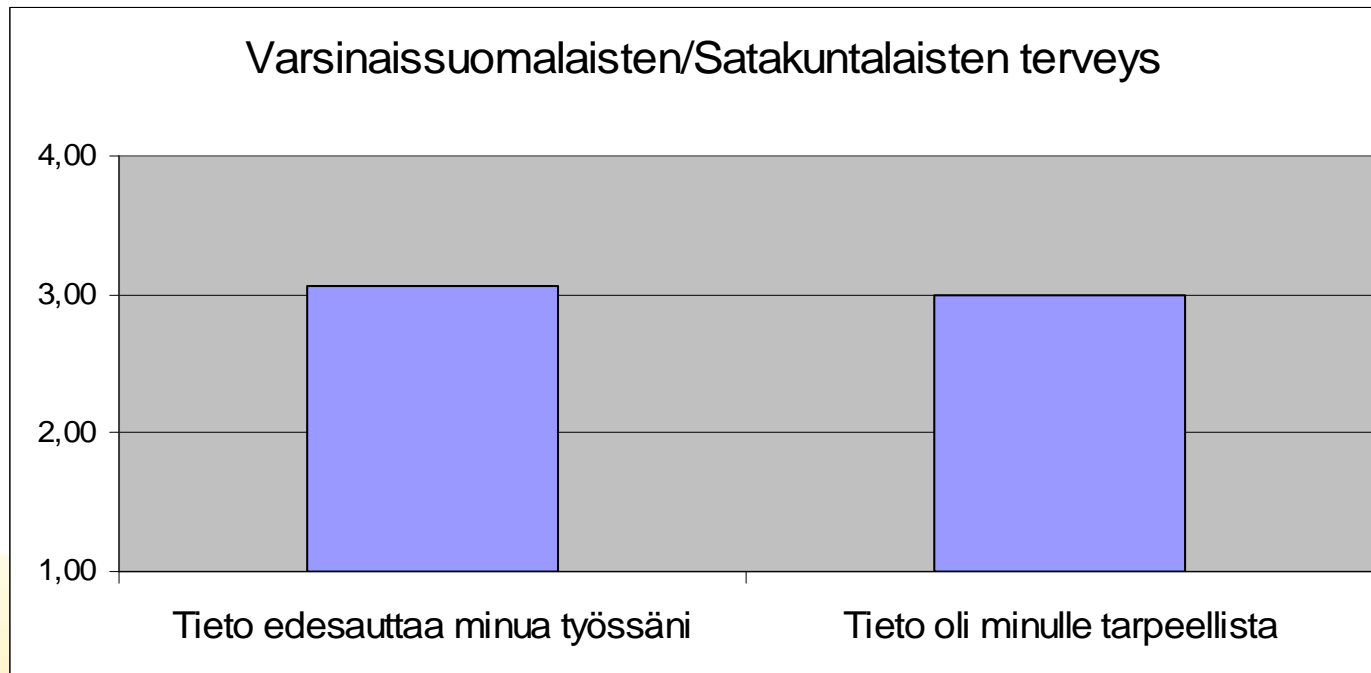
4 täysin samaa mieltä
3 lähes samaa mieltä
2 lähes eri mieltä
1 täysin eri mieltä

...jatkuu

4 täysin samaa mieltä
3 lähes samaa mieltä
2 lähes eri mieltä
1 täysin eri mieltä

...jatkuu

4 täysin samaa mieltä
3 lähes samaa mieltä
2 lähes eri mieltä
1 täysin eri mieltä

Yhteenveto

- Vastausprosentti pieni, tulokset suuntaa antavia
- Samansuuntaiset tulokset VSSHP:ssä ja SATSHP:ssä
- Varsinaissuomalaisien terveys - vähiten osallistujia
- Tietoa oli saatu riittävästi (teoria, tutkimukset, testit ja puheeksi ottaminen)
- Esimerkkejä oli riittävästi
- Tiedot ja osaaminen puheeksi ottamisesta lisääntyivät
- Aikaisemmista käsityksistä muutos oli keskinkertaista
- Eniten muutosta käsityksissä oli seksuaalisuuden ja osteoporoosin puheeksi ottamisessa
- Vähiten muutosta käsityksissä oli terveys- ja hyvinvointitiedon lähteistä sekä alkoholin riskikäytön puheeksi ottamisesta
- Lähes kaikki olivat sitä mieltä että aikovat muuttaa toimintakäytäntöjä - eniten seksuaalisuuden ja osteoporoosin puheeksi ottamisessa - vähiten alkoholin riskikäytön puheeksi ottamisessa
- Vähiten lisätietoa tarvittiin alkoholin riskikäytön puheeksi ottamisesta ja tupakoinnin edistämisestä

Pohdinta

- Puheeksi ottamisen valmiudet (tiedot, taidot, asenteet) vahvistuivat
- Koulutus toimi osaamisen johtamisen päätöksenteon tukena
- Koulutuksella kehitettiin, ylläpidettiin ja vahvistettiin terveyden edistämisen osaamista
- Asenteiden muuttaminen hidasta
  - Esim. alkoholista kerrottiin että alkoholiperäiset kuolemansyyt ovat nousseet ensimmäiselle sijalle työikäisen väestön keskuudessa – vähiten aikomusta muuttaa toimintakäytäntöjä
- Haasteena puheeksi ottamisen koulutuksen kiinnostavuuden lisääminen ja vaikuttavuuden seuraaminen
  - Jatkossa väestön terveystiedot/hyvinvointitiedot voisi sitoa asianomaisiin puheeksi ottamisen luentoihin

Haasteita riittää...

- Kuilu globaalin ja paikallisen terveyden edistämiskeskustelun välillä voi kasvaa – kansallisten ja globaalien ohjelmien sisältö on yleistä ja käsitteellistä, kun taas paikallistaso ja ammattikunta haluaa konkretiaa
- Direktiivien, julistusten, ohjelmien ja suositusten toimeenpanosta Suomen kaupunkien terveyskeskuksissa ja erikoissairaanhoidon yksiköissä tarvittaisiin korkeatasoista tutkimusta ja siitä johdettuja konkreettisia suosituksia
- Suuri haaste ammatilliselle koulutukselle ja johtamiselle on muuntautuminen kliinikosta asiakkaiden *terveys- ja elämäntapakonsultiksi* ja terveyden edistämisen *puolustajaksi* yhteiskunnan poliittisissa ja taloudellisissa prosesseissa

Haasteet jatkuvat...

- Matka tutkijan koneelta ja kansallisista laatusuosituksista konkreettiseen puheeksi ottamisen tilanteeseen vastaanotolla tai osastolla on edelleen hyvin pitkä
- Toistaiseksi suunnitellaan enemmän voimavarojen käyttöä kuin väestön terveyden edistämisen tarpeisiin vastaamista
- Terveyden edistämisen tutkimustuloksia hyödynnetään heikosti
- Yhdistettävä
  - Kansanterveysajattelu = riskitekijöiden kontrolloimista ja ehkäisevää terveydenhoitoa, terveydenedistäminen = terveyden suojelua, yksilön voimaannuttamista ja vaikuttamista taustatekijöihin
- Tarvitaan tiedon hankintaa, suunniteltuja interventioita, tavoitteellista johtamisen kehittämistä ja yhteistyötä, yhteistyötä ja vielä kerran yhteistyötä!

KIITOS

